

קידום תעשייה תחרותית, העלאת הפריון והטמעת טכנולוגיות ייצור מתקדמות בתעשייה

הצעה להחלטה

מ ח ל י ט י ס, במטרה לסייע בקידום תעשייה מתקדמת ובת קיימא ולטובת העלאת הפריון ועידוד הטמעת חדשנות בתעשייה הישראלית והבטחת כושר התחרותיות של התעשייה הישראלית:

- א. להנחות את משרד הכלכלה והתעשייה באמצעות הרשות להשקעות ופיתוח התעשייה והכלכלה (להלן – הרשות להשקעות) ובהסכמת אגף התקציבים במשרד האוצר, לגבש ולהפעיל בשנים 2025-2026, מסלול להטמעת טכנולוגיות ייצור מתקדם לעידוד הפריון למפעלים שאינם זכאים לסיוע לפי החוק לעידוד השקעות הון, התשי"ט-1959. תקציב המסלול לא יעלה על 60 מיליון ש"ח בשנה.
- ב. בקביעת הסיוע ובשיעורו ניתן יהיה לתעדף אזורי עדיפות לאומית כהגדרתם בהחלטה שקיבלה הממשלה לפי הוראות פרק כ"ו לחוק ההתייעלות הכלכלית (תיקוני חקיקה ליישום התוכנית הכלכלית 2009-2010), התשס"ט-2009 – כפי שתהיה תקפה באותה העת (להלן – החלטת מפת העדיפות הלאומית), ובירושלים, לפי חוק יסוד: ירושלים בירת ישראל.
- ג. כמו כן ניתן יהיה להתחשב בשיקולים ובהסדרים מיוחדים בתחום הכלכלה והתעשייה להבחנה ותיעדוף פנימי בין יישובים ואזורים ככל שיקבעו בהחלטת מפת העדיפות הלאומית ובתעדופים שנקבעו מכוח החלטות ממשלה אחרות.
- ד. לצורך יישום החלטה זו יוקצו סך של 30 מיליון ש"ח מתקציב משרד הכלכלה והתעשייה בכל אחת מהשנים 2025 ו-2026.

דברי הסבר

מטרת החלטה זו הינה לסייע בקידום תעשייה מתקדמת ובת קיימא. זאת באמצעות העלאת הפריון ועידוד הטמעת חדשנות בתעשייה הישראלית תוך הבטחת כושר התחרותיות של התעשייה הישראלית. משרד הכלכלה והתעשייה יגבש ויפעיל בשנים 2025-2026 מסלול ייצור מתקדם לעידוד הפריון על ידי הרשות להשקעות ופיתוח התעשייה והכלכלה בהסכמה עם אגף התקציבים במשרד האוצר. במסגרת המסלול יינתנו מענקים כנגד השקעה בטכנולוגיות לייצור מתקדם ובהעלאת הפריון. זאת על רקע ממצאים עדכניים לפיהם הטמעת הטכנולוגיות והפריון בתעשייה מצויים בפיגור משמעותי אל מול מדינות מפותחות אחרות.¹

המסלול גובש בהתאם לעבודת מטה מקצועית במסגרתה נבחנו החסמים והאתגרים של התעשייה, וכשלי השוק המחייבים התערבות ממשלתית. זאת לאחר בחינת שני מסלולים שהופעלו בהתאם להחלטות ממשלה קודמות מכח הוראות מנכ"ל 4.44 – "תכנית להעלאת הפריון בתעשייה", והוראות מנכ"ל 4.54 – "מסלול להטמעת טכנולוגיות לייצור מתקדם". במסגרת המסלול המוצע יוקצו מענקים למפעלים תעשייתיים שאינם זכאים לסיוע לפי החוק לעידוד השקעות הון, התשי"ט-1959 מכל הארץ, בהתאם לעקרונות שיסוכמו בין משרד הכלכלה והתעשייה ואגף תקציבים במשרד האוצר.

הוראות מנכ"ל 4.68 של המסלול פורסמה לראשונה במחצית השנייה של 2022 בהתאם להחלטת ממשלה 1524, והמסלול זכה לביקושים גבוהים החל משנת פרסום ההוראה וכך גם בשנים העוקבות. בשל ביקוש גבוה לקבלת סיוע במסגרת המסלול, ותקציב שאינו עונה על הביקוש, מספר רב של בקשות נדחה בשל היעדר תקציב.

המענקים יחולקו בהקצאה תחרותית בהתאם לתנאי סף ואמות מידה שיגובשו תוך מתן עדיפות לאזורי עדיפות לאומית ואוכלוסיות יעד בהתאם להחלטות ממשלה רלוונטיות.

נתונים כלכליים וההשפעה על משק המדינה

אין

תקציב

מתוך תקציב משרד הכלכלה והתעשייה. התקציב לא יפחת מ-30 מלש"ח בשנה ולא יעלה על 60 מלש"ח בשנה.

¹ "הפער הדיגיטלי" של המגזר העסקי בישראל: תוצאות סקר ה-ICT הישראלי הראשון בלמ"ס בהשוואה בינ"ל", אגף אסטרטגיה ותכנון מדיניות במשרד הכלכלה והתעשייה, 2021; "העלאת רמת החיים באמצעות הגדלת פריון העבודה", בנק ישראל, 2019.

השפעת ההצעה על מצבת כח האדם

אין

עמדת שרים אחרים שההצעה נוגעת לתחום סמכותם

שר האוצר - תומך

החלטות קודמות של הממשלה בנושא

החלטת ממשלה 2262 מיום 08.01.17
החלטת ממשלה 3392 מיום 11.01.18
החלטת ממשלה 587 מיום 29.11.20
החלטת ממשלה 550 מיום 24.10.21
החלטת ממשלה 1279 מיום 14.03.22
החלטת ממשלה 1416 מיום 08.05.22
החלטת ממשלה 1524 מיום 29.05.2022

החלטת ממשלה 858 מיום 30.07.2023

החלטת ממשלה 462 מיום 20.04.2023

עמדת היועץ המשפטי של המשרד יוזם ההצעה

מצ"ב

סיווגים

סיווג ראשי: ביצועי
תחום פעולה עיקרי: 02 חברה וכלכלה

מגיש: שר הכלכלה והתעשייה

ח' בסיון התשפ"ה
04 ביוני 2025

חוות דעת משפטית הגלווית להצעת החלטה לממשלה ולוועדות שרים

נושא הצעת ההחלטה:

קידום תעשייה תחרותית, העלאת הפריזון והטמעת טכנולוגיות ייצור מתקדמות בתעשייה

תמצית ההצעה בהתייחס להיבטיה המשפטיים:

במטרה לסייע בקידום תעשייה מתקדמת ובת קיימא ולטובת העלאת הפריזון ועידוד הטמעת חדשנות בתעשייה הישראלית והבטחת כושר התחרותיות של התעשייה הישראלית, להנחות את משרד הכלכלה והתעשייה באמצעות הרשות להשקעות ופיתוח התעשייה והכלכלה (להלן – הרשות להשקעות) ובהסכמת אגף התקציבים במשרד האוצר, לגבש ולהפעיל בשנים 2025-2026 מסלול ייצור מתקדם לעידוד הפריזון למפעלים שאינם זכאים לסיוע לפי החוק לעידוד השקעות הון, התשי"ט-1959 (להלן – חוק עידוד).

בקביעת הסיוע ובשיעורו ניתן יהיה לתעדף אזורי עדיפות לאומית כהגדרתם בהחלטה שקיבלה הממשלה לפי הוראות פרק כ"ו לחוק ההתייעלות הכלכלית" (תיקוני חקיקה ליישום התוכנית הכלכלית 2009-2010), התשס"ט-2009 – כפי שתהיה תקפה באותה העת (להלן – החלטת מפת העדיפות הלאומית), ובירושלים, לפי חוק יסוד: ירושלים בירת ישראל.

כן ניתן יהיה להתחשב בשיקולים ובהסדרים מיוחדים בתחום הכלכלה והתעשייה, להבחנה ותעדוף פנימי בין יישובים ואזורים ככל שייקבעו בהחלטת מפת העדיפות הלאומית, ובתעדופים שנקבעו מכח החלטות ממשלה אחרות.

תקציב ליישום ההחלטה, לרבות הגדלתו, יהיה מתוך תקציב משרד הכלכלה והתעשייה. התקציב לא יפחת מ-30 מלש"ח בשנה, ולא יעלה על 60 מלש"ח בשנה.

קשיים משפטיים, ככל שישנם, ודרכי פתרונם:

באשר ליחס בין סיוע זה לבין חוק עידוד - מדובר במסלול מנהלי המוקם מכוח סמכותה השיווית של הממשלה לפי סעיף 32 לחוק יסוד: הממשלה, כאשר המענק שניתן בגינו הוא השתתפות בהשקעות שיוכרו על ידי ועדה במסגרת התכנית.

המענקים מכוח חוק עידוד ניתנים לתעשיות מוטות ייצוא וזאת בהתאם לתנאי הסף הקבוע בחוק של "מפעל בר תחרות" (סעיף 18א(ב) ו-ג) לחוק עידוד), אשר מקדמות חדשנות ותחרותיות וכן ניתנים רק למפעלים באזור פיתוח א' (סעיף 18א(ה) לחוק עידוד). התכליות של המסלול המנהלי בהחלטה זו, הן הטמעת חדשנות, הגברת הפריור ופיתוח והתחרותיות למפעלים שאינם עומדים בתנאי חוק עידוד קרי, אינם באזור פיתוח א' או שעיקר מכירותיהם לשוק המקומי.

מאחר ותכליות המסלול המנהלי דגן דומות גם לתכליות של חוק עידוד, אנו מצויים ב"תחום ג" לחוות הדעת של עו"ד אבי ליכט, המשנה (דאז) ליועץ המשפטי לממשלה (כלכלי-פיסקאלי) "הענקת מענקים לעידוד השקעות הון מכוח סמכותה השירות של הממשלה" מיום 11.3.2013 (להלן: "חוות הדעת"), שם נכתב כך:

43. כפי שהרחבנו לעיל, חוקי העידוד לא יצאו הסדר שלילי גורף, ולכן אין מניעה לקבוע מסלולים מעלהיים גם עבור מי שאינם עומדים בתנאי החוק. למשל, עבור מפעלים חיצוניים לצריכה מקומית לשם הגברת הפריור בכלל המפעלים ולא רק במוטי יצוא א' תרחבת היקף המענקים בפריפריה. לכן לא מצאנו פגם במסלולים שהוצגו לנו השייכים לטוריה זו.

כמו כן, כאמור לעיל, מאחר ואחד מתנאי המסלול הוא למפעלים שאינם עומדים בתנאי חוק עידוד, הרי שבהתאם לסעיף 42 לחוות הדעת ולאחר בחינה מדוקדקת, עצם קיומו של תנאי זה, ולאור העובדה שפעילות זו ראויה לסיוע, הרי שאין מניעה מהמשך קיום מסלול זה כפי שהופעל עד כה.

יבואר כי התקציב השנתי הצפוי למסלול זה הוא בשיעור נמוך משמעותית מהתקציב השנתי של מסלול המענקים מכוח חוק עידוד.

לאור האמור לעיל, המסלול עומד בקווים המנחים שנקבעו בחוות הדעת המשפטית.

עמדת היועץ המשפטי של משרדים אחרים שההצעה נוגעת להם:

משרד האוצר- לנוכח האמור לעיל, אין מניעה משפטית.

עמדת היועצת המשפטית של המשרד שהשרה העומדת בראשו מגיש את ההצעה:
לאור האמור לעיל, אין מניעה משפטית לאשר ההצעה.

אילת זלדין
ח/ה
היועצת המשפטית